

Mesurar una elasticitat de veres: preu i consum a les dades oficials

Investigació amb sèries de l'INE i d'organismes oficials per a estimar l'elasticitat-preu d'un producte real a partir de la seua variació de preu i de consum, i descobrir per què el número que ix mai no és tan net com el del llibre.

DURADA

55 min · 1 sessió a l'aula d'informàtica

AGRUPAMENT

parelles

UNITAT 5

Microeconomia II: elasticitat i aplicacions

MATERIALS

- Un ordinador o tauleta per parella amb accés a ine.es
- Calculadora o full de càlcul
- Fitxa de recollida impresa

ENCAIX CURRICULAR · Sabers B.2, B.3 · Comp. específiques CE3 · Comp. clau STEM, CD, CPSAA, CCL

Plantejament

Al llibre les elasticitats ixen redones perquè les dades estan posades a propòsit. Fora del llibre cal anar a buscar-les, i ahí comença l'interessant: el preu i la quantitat es mouen alhora per **moltes raons al mateix temps**, i separar la part que correspon al preu és la faena de veres d'un economista.

Hui estimareu una elasticitat amb dades oficials i, sobretot, entendreu per què el vostre número cal llegir-lo amb pinces.

Productes disponibles

Cada parella en tria un. Estan ordenats de més fàcil a més difícil de defensar:

PRODUCTE	ON SÓN LES DADES	PER QUÈ ÉS INTERESSANT
Carburants	Preus: Ministeri per a la Transició Ecològica. Consum: CORES	Demanda molt rígida a curt termini
Tabac	Preus: IPC de l'INE. Consum: Comissionat per al Mercat de Tabacs	Impostos alts i efecte substitució cap al contraban
Electricitat domèstica	Preus i índexs: INE, CNMC. Consum: Xarxa Elèctrica	El xoc de 2021-2022 és un experiment natural
Transport públic	Tarifes i viatgers: INE, estadística de transport de viatgers	Les bonificacions estatals de 2022-2023 van moure molt el preu

Objectius didàctics

- Localitzar dues sèries oficials compatibles en el temps i citar-les correctament.
- Calcular una elasticitat-preu pel mètode de l'arc i classificar el resultat.
- Reconèixer la diferència entre correlació i relació causal en dades reals.
- Identificar almenys dos factors distints del preu que hagen pogut moure el consum.

La fórmula que usareu

Elasticitat pel mètode de l'arc, que evita que el resultat depenga de quin dels dos anys es prenga com a base:

$$E_p = \frac{(Q_2 - Q_1) / [(Q_1 + Q_2)/2]}{(P_2 - P_1) / [(P_1 + P_2)/2]}$$

El signe eixirà normalment negatiu. El que es classifica és el seu **valor absolut**: per damunt d'1, elàstica; per davall, rígida.

Passos (sessió de 55 min)

- 1. Elecció i aposta (5 min).** Trieu producte i escriviu, abans de mirar res, si espereu una demanda elàstica o rígida i per què.
- 2. Busca de sèries (20 min).** Localitzeu preu i quantitat per a **dos anys** separats per un canvi de preu important. Anoteu organisme, nom exacte de la sèrie i unitats. Compte amb mesclar preus corrents i preus constants.
- 3. Càlcul (10 min).** Apliqueu la fórmula de l'arc. Classifiqueu el resultat.
- 4. La part difícil (15 min).** Llisteu **almenys tres coses distintes del preu** que van canviar entre eixos dos anys i que també van poder moure el consum: la renda, el temps meteorològic, una pandèmia, una moda, un canvi de llei. Per a cada una, digueu en quina direcció va espentar.
- 5. Veredict (5 min).** Amb tot això davant, escriviu una frase honesta: què podeu afirmar i què no amb la vostra dada.

Fitxa de recollida

Producte: _____ Data de consulta: ____/____/____

Any 1: _____ P1: _____ Q1: _____

Any 2: _____ P2: _____ Q2: _____

Font del preu: _____

Font de la quantitat: _____

Elasticitat (arc): _____ Classificació: _____

Tres factors distintes del preu que també van canviar:

1. _____ va espentar el consum cap a _____
2. _____ va espentar el consum cap a _____
3. _____ va espentar el consum cap a _____

Frase honesta: _____

Preguntes d'anàlisi

- El vostre resultat és elàstic o rígid? Coincidix amb l'aposta que vau fer en començar?
- Quin factor de la vostra llista vos pareix que **més contamina** el càlcul? Com l'aïllaríeu si tinguéreu totes les dades del món?
- Repetiu mentalment l'exercici amb **deu anys** de diferència en compte de dos. L'elasticitat eixiria major o menor? Per què el termini canvia la resposta?
- Un govern vol pujar un impost i espera recaptar més. Quant hauria de valdre l'elasticitat perquè li isca bé la jugada? I perquè li isca malament?

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Rigor de la font	Sèries oficials compatibles, citades amb organisme i unitats	30 %
Càlcul	Fórmula de l'arc ben aplicada i resultat ben classificat	25 %
Honestedat analítica	Identifica factors de confusió i matisa la conclusió	30 %
Comunicació	Fitxa completa i frase final precisa	15 %

Variants i extensions

- **Amb suport:** donar les quatre xifres ja localitzades i treballar només el càlcul i el pas 4.
- **Per a qui va sobrat:** calcular també l'**elasticitat-renda** amb la sèrie de renda disponible de les llars i classificar el bé com a normal, de luxe o inferior.
- **Posada en comú de classe:** ordenar a la pissarra tots els productes investigats de més rígid a més elàstic i buscar què tenen en comú els de cada extrem.
- **Connexió amb la Unitat 11:** guardeu la dada. Quan estúdieu la política fiscal, l'elasticitat decidix qui acaba pagant de veres cada impost.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE